

на селище, преместване на селище или наименования на местности с много съществено присъствие в пространствената организация.

Според преданието Котленци най-напред се заселват около Изворите, но "после като излиза чумата са бягали насам",¹³ т. е. на сегашното място. Макар че в повечето случаи динамиката на преместване, "бягане" от болест (чума) е в обратна посока - към планината и чиста вода.

Такъв е случаят с местността Карандила на билото на Сливенската планина, където около извор са се установили бягащите от чумата сливенци и никой от тях не се е разболял. Според същото предание онези, които са отседнали на други места са се разболели и починали. Възможно е представата за този извор да е била като за лечебен, а наименованието на местността е в същия контекст и вероятната му етимология е показателна - буквалният превод от турски означава няма мор (няма чума).¹⁴

Другият акцент в динамиката на усвояване и организация на пространството включва механизми на избор на място за селище, мотивирани често чрез случайност, описана в предание или легенда.

Показателно за това е преданието за "заправянето" на Котел. Според него котленци са от Новачка.¹⁵ "Нямало вода там. Един човек си загубва конете (или кравата) и ги намира на изворите да пият вода. Отива в Новачка и казва, че намерил много хубава вода. И те са подбират мъжете и отиват. Тъз къща, дето ѝ насреща са я секли на място. И тъй Котелът станал." "Тука било гора. Секли дървета и правили къщи".¹⁶ Но вече споменах, че според преданието е налице динамика в ставането на града - първото заселване на изворите заради хубавата вода и второто преместване заради чумата на сегашното място. А относно мотивацията чрез случайност може да се каже, че едва ли има нещо случайно в сюжета, в който основна роля като посредник между човека и природата играе зооморфният персонаж, макар и вече култивиран.

За изворите над Котел битова и една легенда, която има своята контекстуална обвързка със селището и неговото "ставане". "Имало три моми - Руска, Радка, Йовка. Те се загубили като ходели на изворите за вода. Имало змей в дупката и открадва момата и веки не я виждали. Тъй отишли и другите моми".

Другият вариант на легендата разказва: "Змеят държал водите. Змеят вземал момите от пътя. Дошло ред на близначките на Ради Ковача. Той чукал саби да убият змея!!! Като дошъл змеят, залял всичко като катран. Като бягали, сълзите им